

EGYETÉRTÉS

Műfoglalás árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes számú betyén és vidékes 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztési munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 22.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 782. Kiadóhivatal 708.

Királygyilkosság Portugáliában.

— A portugál királyt és a trónörököszt agyonlőtték. —

Lisszabon utcaköveit — ezeket a pískos és közönséges gránitkoczkákat — bőségesen ömlő fejedelmi vér föstötte tegnap este pirosra. A portugál királyi családban rémes aratást rendezett a Halál. A forradalmárok golyója ugyanegy másodpercben ölte meg a koronás királyt és a trónörököszt, a trónörökös öccse pedig — aki apja és testvérbátyja vérbefagyott hulláját átlépve hág ősei trónjára — súlyosan, ha nem is veszedelmesen megsebesült. Mint a váratlan villámcsapás, hirtelen és retentő módon történt ez a katasztrófa. A királyi család, köztük a királyné is, békésétakocsizáson volt együtt, amikor lecsapott rájuk a retentő végzet.

Olvasván a hirt, az első érzés a megdöbbenés és a részvétel. Borzalom fagyasztja meg az ember ereiben a vért, amint a szárnyas fantázia odaröpíti a tragédia színhelyéhez. Fénynyel, pompával övezve rohog végig az utcán a kényelmes landauer hintó, lágyan ölelve magában a magasrangu felséges családot. Mindenki azt hinné, hogy örömközel siet, féltisztelet, irigy csodálattal kíséri útja futását; pedig egy távoli utca-sarkon, felfegyverzett, konok elszántságu emberek képében, már ott leselkedik

rája az iszonyatos vég. Megy, megy a hintó gyanútlanul a benne ülő gondtalan fejedelmi személyekkel, amikor eldördül az első puska lövés, utána a többi. A király és a trónörökös véresen hanyatlik vissza helyére, az infánst nemkülönböztetve elönti a vér, köztük, szeretteit saját testével fedezve, rémes sikoltással ugrik föl a királyi nő, aki az előbb még a fejedelmi sarjak féltőn óvott, kiváltságos üvegházi életét élte, most pedig egyszerre a legrémesebb Kálváriát járja meg, ami földi asszony osztályrészéül adható: vérükben vergődve látja mindazokat, akik a szívéhez nőttek.

Irtózatoss ez a véres színjáték s emberileg érthető a család védelmére kirendelt környezet buzgalma, amikor vadharaggal izekre szedte szét a három merénylőt.

Messziről és lehiggadt érzéssel nézve azonban könnyű belátni, hogy ebben a szörnyű katasztrófában tulajdonképpen nem is a három merénylő ember a főbűnös.

Ők, hárman csak mandatáriusai voltak a haragvó népindulatnak, pusztácsközei annak a fatumnak, amit Karlos maga idézett családja és tulajdon fejére.

Két esztendő óta nem az első em-

bervér ömlik Portugália földjére, csak-hogy az eddigi áldozatok nem buktak ilyen magas helyről és ezért halálordításuk nem hallatszott messzire. Portugáliában jó darab idő óta nincsen jog, nincsen törvény és nem tegnap töltötték azokat a karabélyokat, amik kioltották a király és a trónörökös életét.

A bűnök viszonyulnak egészen addig, amikor a király mást mert akarni, mint amit a nemzet akart. Groteszk világot vet az egész tragédiára az, hogy a mostani eruptiót okozó lappangó forrongás eredete szenny és kicsinyes pénzügyi okokra vezethető vissza. Pénz kellett volna a királynak, mert édesanyja, az özvegy királyné könnyelmű adósságokba keveredett, de a sanyargató gazdasági válságok közt sanyaló ország nem akarta megadni a pénzt. Felesleges szót vesztegetni arra, hogy a versenyző két fél közül melyiknek volt igaza? A királynak-e, aki holmi asszonyi selymek, fényűző pazarlások kedvéért egyszerűen meg akarta szorítani az adóprést? Avagy az amugy is kiszipolyozott nemzetnek, amelyik nem akarta nagy bután önként hajtani derekát az izmokból és csontvelőből aranyat sajtoló prés alá.

Carlos tragikum, hogy ennek da-

A megölt király.

A portugál nép szentül hiszi, hogy az a golyó, mely kioltotta Károly portugál királynak és a trónörökösnek életét, jól végezte a dolgát s nemcsak Portugáliát szabadította meg egy lidércnyomástól, de az egész civilizált világot. Talleyrand híres mondását, hogy az orosz csárok már egyszer más halálnevet is választhatnának, mint merénylők gyilkosai alatt elpusztulni, hovatovább alkalmazni lehet mindazokra a koronás zsarnokokra, akik bizva katonaságuk hűségében, nemcsak alattvalóik alkotmányos szabadságait, hanem a legemlékező emberi jogokat is lábba tiporják. Igazán nem lehet magasztalni azokat, akik fegyvert ragadtak Károly király megölésére, de meg lehet őket érteni. Mert ahogy Umberto király megölése csakis Pelloux abszolutisztikus rendszabályainak és katonai brutalitásának idején történhetett meg s ahogy az Obrenovics-dinasztia kiirtása évtizedes gazdaságnak megtorlása volt, úgy Károly király és a trónörökös megölésére is csak egy elkeseredett, véréig sértett nép vállalkozhatott.

Európa népei egy év óta ököbe szorított kezekkel nézték azt a küzdelmet, amelyet a kis Portugália folytat uralkodója ellen. A legsötétebb középkor emebornyuzása elevenedett fel s az ártatlanul lemészároltak és börtönre vetettek boszuért kiáltottak. A boszú metörtént s Portugália ma örömmünnepet ültet.

Portugália is az idegen dinasztiák átkát nyögte. Metternich a bécsi kongresszus idején a kis német hercegségeket az európai udvarok kanczatelepének nevezte, de úgy látszik, azóta a szász-kóburg-ház Anglia, Belgium, Gotha, Bulgária és Portugália trónján ült s nem ürülhetett meg az utolsó tíz évben trón, hogy a szász-kóburgok fel ne ajánlották volna szolgálataikat. Mikor 1834-ben az evorai szerződésben a trónvesztett braganzai család örökre lemondott a portugál trónról, Maria de Gloria lett a királyné, aki két évvel utóbb Ferdinánd szász-kóburg-kohárig herceghez nőül ment, urrá tette ezt a német dinasztiát a portugálok fölött. Maga Ferdinánd herceg II. Ferdinánd néven trónra lépett s azóta Portugália nem tudta lerázni magáról ezt az idegen dinasztiát.

Ennek a trónszerző Kóburgnak unokája volt Károly király, aki tegnap áldozata lett a merényletnek. Nem volt öreg ember. Mindössze negyvenöt éves s csak tizenkilenc éve hordta azt a koronát, amelyet most erőszakkal rántottak le homlokáról. Alig lépett a trónra, már utcai tumultusok figyelmeztették arra a kötelességére, hogy védje meg Portugália érdekeit s a nemzeti önérzetet. Akkor volt ez, mikor gyávan fel akarta áldozni Portugáliának afrikai érdekeit, hogy Anglia kegyét megnyerje s egyik kormány a másik után volt kénytelen távozni helyéről, míg végre Károly király olyan miniszteriumot nevezett ki, mely Angliától engedményeket csikart ki s a közvéleményt megnyugtatta.

Érzéke azóta nem volt az uralkodói kö-

telességek iránt. Műveletlen, pazarló, kegyetlen, dőlő, megközelíthetetlen volt s az állampénztárt saját passzióinak kielégítésére a szó teljes értelmében kifosztotta. Az ország gazdaságilag a tönk szélére jutott s 1892-ben, mikor a hivatalnokok fizetését husz százalékkal redukálták, nagy kegyesen ő is lemondott több millióra menő civillistáinak ötdrészéről, de amit így szeméremérzésből megtett, azért titokban a legszeméremtelenebb módon kárpótolta magát. Ő volt országának legnagyobb panamistája és nem volt olyan üzlet, amire ő ne vállalkozott volna. Nyolcz hónappal ezelőtt a cortezenben olyan támadásokban volt része, pénzügyi manipulációi miatt, ami példátlanul áll az uralkodóházak történetében. I. Lipót, az egykori belga király büszkén említtette meg magáról 1848-ban, hogy az összes európai uralkodók közül ő volt az egyetlen, aki a forradalmak idején sem vonta ki vagyontát az országból s nem helyezte el azt külföldön. Károly portugál király pedig abban találta ambícióját, hogy az országnak adófilléreiből eredő s jogtalanul elvett pénzekkel az angol bankban nagyobb betétre tegyen szert, mint az orosz csár, akiről az a közhit, hogy nyolczvan millió rubelt helyezett ott el. 1892. június 13-án Portugália kimondta az államcsődöt s azóta egyik kormány a másik után bukkant meg a pénzügyi nehézségek miatt. De mialatt az ország folyton szegényedett, a király állandóan gazdagodott.

Szellemileg az utolsó sorban állt az európai államok közt Portugália. A férfiak közül

czára és mindenek árán mégis akarta a pénzt. Több mint egy esztendeje e körül fordult meg Portugáliában minden közéleti esemény. Az autokrata örjongsébe esett király elment a legszélsőbb határokig; felfüggesztette az alkotmányt, szétkergette a parlamentet, egy mindenre kész kalandor kezébe adta a kormányzatot, aki a legönkényesebb középkor embertelen borzalmaival ültette át a modern Portugáliába. Ebben a fölfordulásban, mely egyszerre milliók egzisztenciáját sodorta romlásba, a király egyszerű kormányrendeletre megkapta a pénzt, de keserű megtorlása a sorsnak, hogy ezért nemcsak alattvalói verejtékével, hanem saját életével is megfizette a vérdíjat.

Az antik tragédiák mintaszerű hőse lehetne ez a koronás urolkodó, aki így a maga tévedésével és konok akaratával hívta ki önmaga ellen az igazságos és nem kegyelmező Fátumot. Vajjon lesz-e elég érettség a többi Caesárban, hogy okuljon ezen a sorson? Megértik-e, hogy az isten kegyelme nem elég az uralkodáshoz, ehhez egy másik, nem kevésbé fontos és realisabb értékű kegyelem is szükséges: a népé, aki százhusz esztendővel a francia forradalom után, a huszadik század eszmekörében élve, nem hajlandó eltérni azt, hogy mint jövédő uradalom birkanyáját, az ő akaratának meghallgatása nélkül kormányozzák?

Sajnos, ez a kérdés minden nemzetet érint, amelyek fejedelmi jogar alatt élnek, mert minden ilyen fejedelmi jogarban meg van az a hajlandóság, hogy alkalomadtán kancsukasziakat ereszszen magából.

A konzekvenciák azonban természetesen elsősorban Portugáliát érdeklik. Az infanst csak megsebesítették a golyók s így király nélkül ma sincs Portugália. De az a kérdés, vajjon az új király — megriadt, seblázban égő gyermek még szegény! — meg tud-e maradni ősei trónján? Prognózist nehéz csinálni,

79 százalék, a nők közül 85 százalék, a hadseregben 78 százalék analfabéta. És a király semmit sem tett ez ellen. Mikor 1903-ban Londonban volt, egy angol újságírónak egész leplezetlenül azt mondta, „az én trónom a legszilárdabb az európai uralkodók közt, mert koldusok fölött uralkodom”. Szellemi és anyagi nyomor egyaránt jellemezte Portugáliát s azt lehet mondani, hogy talán Károly király volt országában az egyetlen ember, aki jóllakott minden nap. Voltak, akik nyíltan vádolták azzal, hogy az angol kormánytól évi adékot élvez s ha ez nem is igaz ilyen formában, annyi kétségtelen, hogy udvartartása költségeinek egy részét angol pénz fedezte.

Elhizott, szellemtelen arcán, a jóllakottság dolyái ült s mikor végigkocsizott fővárosának utcáin, úgy festett, mint egy meggazdagodott disznókereskedő.

A felesége révén a mi uralkodóházunkkal is rokonságban volt. A felesége Amália orleansi hercegnő volt, Fülöp orleansi hercegnek nővére. Viszont az orleansi herceg felesége Mária Dorottya főhercegnő, József főherceg nővére s így a megölt király sógora volt József főhercegnek. A korrupt portugál sajtó nem győzte eléggé magasztalni nemes lelkét, de tavaly májusban ez a mese is szétfoszlott s azóta egész Európa tudja, hogy rossz szelme volt a királynak, mert örült pazarlásaiba a királyt a feleségének pompaszeretete vitte. Egy tragédia végső jelenete játszódott le tegnap Lisszabon utcáin, de nem egy hős halt meg, hanem egy esztelen zsarnok, aki után népe nem fog egy könyvet sem ejteni.

mert az érkező táviratok ezidőszerint még csak magával a merénylettel foglalkoznak és így is rövidke, zavarosak, erősen megcenzuráltak. Tudni kellene, szervezett forradalmi akció áll-e a merénylő hármak mögött, vagy nem készítette őket véres tettükre más, csak a lázongó népindulat s maga a merénylet muló explosiója a királyi család ellen izzó nemzeti gyűlöletnek. Az, hogy Portugáliában egy erős és agitáló pártszervezet régóta küzd a monarchikus államforma ellen és a köztársaság föllállítása mellett, azt sejteti, hogy Európa legnyugatibb sarkán még nagy események várhatók.

Nem lehetetlen, hogy a Karlos gégejét átfuró golyó a portugál királyságot is halálra sebezte.

A merénylet.

— Saját tudósítónktól. —

Lisszabon, február 2.

A portugál forrongás koronás áldozatot követelt: **Karlosz királyt, Lajos trónörökös merénylők megölték. A gyilkosokat ott a helyszínén felkonozták.**

Karlosz király és családja tegnap délután öt órakor Villa Vievsából Lisszabonba érkezett. Abban a pillanatban, amikor a nyitott kocsi a Kereskedelmi-térről az Arzenál-utcába fordult, három karabélyokkal fellegyverzett ember a kocsira tüzelt. Abban a perczben, amikor a lövések eldördültek, Amália királyné hirtelen felugrott, hogy a trónörökösöt védje, de a golyók már találtak. A királyt három golyó érte, az egyik a nyakán, a másik a vállán, a harmadik a torkán sebezte meg. Ez utóbbi átszakította az ütőeret is és a király **azonnali halálát** okozta. A trónörökösöt három golyó érte. Haldokolva emelték le a kocsiról és néhány percz múlva ő is meghalt. Manuel infanst is érték lövések, de ő csak könnyebben sebesült meg. A királyné sértetlen maradt.

Az egész vérengzés néhány pillanat alatt játszódott le. A karabélyok füstje még a levegőben terjengett, amikor a gyilkosok egyike már holtan feküdt a földön. Fegnira Francesca, a király parancsörtszije, aki a király kocsija mellett lovagolt, lelőtte. A másik kettőt megragadták a rendőrök és össze-vissza vágdalva hurezolták a tanács háza elé. Odaérve, a lekasabolt merénylők egyike kilehelte lelkét, míg a másikat bebörtönözték.

Lisszabon, február 2.

Az Arzenál-teret, a tanács házát és a portugál bank épületét katonaság őrzi. A városban vihart megelőző, nyomasztó csend ül. Az összes üzleteket azonnal bezárták, az emberek rohannak haza lakásaikra, mert az utcákat katonaság lepi el töltött fegyverrel és azonnal szétkerget minden legkisebb csoportot. A király és a trónörökös holttestét a merénylet színhelyéről az arzenálba szállították, ahova a királyné és Manuel infans is elkísérték. Utóbbiak este hétkor visszatértek a palotába s az éjjel folyamán a király holttestét is átvitték a Neeltitades-kastélyba. Egy másik zárt hinton, ugyancsak katonák közt, a trónörökös kihült testét is átszállították a palotába.

A miniszterek a merénylet után nyomban minisztertanácsra gyűltek össze. A legmesszebbmenő katonai intézkedéseket tet-

ték. Több embert letartóztattak, akiknél bombát találtak. Az elfogottak közt van Furtadó volt képviselő, tengerésztiszt is és néhány republikánus vezér. Hír szerint a katonaság is résztvett az összeesküvésben.

Lisszabon, február 2.

Az új király Manuel infans, a királyné másodszületett fia lesz, aki helyett a királyné vette át a regensséget.

Az új király 1889. november 15-én született Lisszabonban s Beja hercege nevet kapta. Teljes neve Manuel Mária Fülöp Károly Amelio Lajos Rafael Gábor Gonzaga Xavér Assisi Ferencz Jenő.

A portugál udvar táviratot intézett az orleansi herceghez, a királyné bátyjához, amelyben értesíti a király és trónörökös meggyilkolásáról. A herceg azonban nem kaphatta kézhez a táviratot, mert már pénteken Nápolyba utazott, ahonnan ma akart Egyiptomba indulni, hogy meglátogassa nővérét, az aostai hercegnét.

Az összes monarchista-pártok, úgy a liberálisok, mint a konzervatívok egyetértenek abban, hogy a monarchisztikus államforma megtartandó.

A merénylők.

(Saját tudósítónktól.) Az a tér, ahol a merénylet történt, Lisszabon főtere, amely tegnap hemzsegett az emberektől. A merénylők tizenketten lehettek. Barna, bő köpeny volt rajtuk, elvegyültek a tömeg között s mikor a király kocsija közeledett, előre tolakodtak és sorbaálltak. Szemtanuk mondják, hogy mikor a király kocsija egész közel jutott, kommandó hallatszott s erre egyszerre legalább tizenkét lövés dördült el. A nagy fejetlenség közben a merénylők futásnak eredtek, a gárdakatonaság három menekülő merénylőt lelőtt, néhánynak sikerült elmenekülnie, hármat pedig letartóztattak.

A berlini portugál követségre küldött távirat szerint e három letartóztatott merénylő közül az egyik öngyilkosságot követett el. Egész nap vallatták a másik kettőt, de még a nevüket sem akarják megmondani. Ruháikról ítélve, a legszegényebb néposztályhoz tartoznak. A merényletet nem forradalmi, hanem anarchista-merényletnek tartják. A merényletről szóló első távirat ma reggel hét órakor érkezett Berlinbe, mert a portugál cenzúra egész éjen át feltartotta. Amikor a német császárnak jelentették a portugál király meggyilkolását, a császár rettenetesen fel volt indulva s környezete előtt a legkeményebb szavakkal ítélte el a vakmerő tettet s a merénylőket.

Az új király.

Lisszaboni magánjelentések szerint a kormány nemcsak a republikánusokat és forradalmárokat, hanem braganzai Don Miguel herceg híveit is gondosan őrizteti. Franco miniszterelnök a királygyilkosság, valamint Don Manuel trónralépése tárgyában proklamációt tett közzé. A katonai parancsnokok, valamint az állami főméltóságok hűséget esküdtek a királynak. Az összes helyőrségekben feleskettették a katonaságot. Az új király megerősítette a Franco-kormány megbizását. Hír szerint a nép nagy többsége ellene van a forradalmároknak és igen el van keseredve a királygyilkosok ellen.

A hivatalos lap királyi rendeletet közöl, amely négy havi általános gyászt rendel el. A hatóságok működése nyolcz napig szünetel és a színházak ugyanilyen ideig zárva lesznek. A jobbmóduak gyászruhát öltöttek.

A király és a trónörökös holttestét, amelyeket ma balzsamoztak be, még nem ravatalozták fel. A temetés napját még nem állapították meg.

A minisztertanács ma ülést tartott, amelyen Don Manuel trónörökösöt királylyá proklamálták. Manuel király, aki igen rokonszenves egyéniség, meglepte környezetét méltóságos magatartásával. Az ifjú király karja fel van kötve, de saját kijelentése szerint, nem érez fájdalmat.

Legujabb hírek.

(Lapzárta előtt.)

Lisszabon, febr. 2. Manuel király állapota kielégítő. Sebe nem veszélyes. A királyi palotában számos személyiség tisztelgett s részvétné adott kifejezést. A diplomáciai kar tagjai az éjtel egy részét a királyi palotában töltötték. Portugália minden részéről érkeznek részvétáviratok. Az egész országban a lakosság a hatóságok iránti ragaszkodásának adott kifejezést. A spanyol külügyminiszter a lisszaboni merénylet ügyében a következőket közli: A gyilkosok többen voltak, valamennyi karabélyokkal és revolverekkel volt fölfegyverkezve. A gyilkosokat politikai agitátorok, a kormány ellenségei bérelték fel. A megölt gyilkosok között egy francia is volt, akinek övében nagyobb pénzügyeseket találtak, valószínűleg a gyilkosság béréért. Franco miniszterelnök ellen szintén merényletet kíséreltek meg. Heves dördülések voltak hallhatók. A republikánusok és a disszidensek tegnapra komoly eseményeket ígértek, de senkinek sem gondolta, hogy azok ilyen jellegűek lesznek.

A francia külügyminiszter ma a következő táviratot kapta Madridból: Franco miniszter tegnap a királylyal dekretumot íratott alá, amelylyel újabb büntető határozmányokat léptet életbe, amelyeknek végrehajtásával a kormány bizatik meg. Bizonyára ez az intézkedés volt az, amely a forradalmárokat annyira felizgatta, hogy a merénylet végrehajtását elhatározták.

A párisi portugál követségen kijelentették egy újságíró előtt, hogy a gyilkosok a királynét is meg akarták ölni, hogy a beálló zűrzavart a köztársaság kikiáltására használhassák föl.

Chartresi herceg, Amália királyné nagybátyja, a királygyilkosság hírére Párisba utazott, ahol a délután folyamán családi tanács volt.

A portugál válság kezdete.

Portugáliában a politikai helyzet bizonytalansága már régebbi keletű, de válságossá csak akkor fordult, amikor múlt év áprilisban a Francó-kormány vette át az ügyek vezetését.

Portugáliában ösödök óta két párt áll egymással szemben, a regenerátorok és a progresszisták. Ezek egymást váltják fel a kormányon. A két pártnak egymástól egészen különböző céljai vannak, de abban mindketten megegyeztek, hogy mikor kormányon ültek, akkor pártcélokra nagyon igénybe vették az állampénztárt. Az adók ennek folytán horribilis módon szaporodtak s a nép nagyon el volt keseredve a kormány ellen, bármelyik párt ült is a kormányon. Ennek az volt a következménye, hogy a nemzeti dinasztia, a hetven év előtt elkergetett Braganza-ház iránt a rokonszeny mind erősebb lett s ez az ugynevezett „legitimista” párt, mind több és több hívet gyűjt maga köré. Karlosz királyt a nép nem szerette. Azt mindenki tudta felőle, hogy az ország sorsával nem igen törődik, az államügyek nem érdeklik, hogy egyedül élvezete a sok pénzbe kerülő külföldi utazások és nyílt titok, hogy jótékonyági és katonai célokra szolgáló pénzeket a maga céljaira költötte el. Azt is beszélték róla, hogy korona-gyémántokat adott el s azzal privát adósságait fizette ki. A lisszaboni udvar ugyanis sohasem mérte igényeit jövedelmének arányaihoz. Így a fiatal királyné fényűző toiletteit előbb a külügyminisztérium, majd a hadügyminisztérium költségvetéséből fizették, mert a civillistából már nem telt ki. Annak idején nagy botrány kerekedett abból, hogy a miniszter megtagadta az anyakirályné szabószámlájának kifizetését a saját pénztárából s ezért az anyakirályné felháborodva elutazott a fővárosból és hosszú ideig nem tért vissza Lisszabonba. A két ki-

rályné, de különösen a fiatal Mária Amália királyné ennek daczára mindig nagyon népszerű volt. Nem így Karlosz király, őt a szó szoros értelmében gyűlölték mindenütt. Hatalmas természetű, kővér ember, aki szeretett dicsekedni óriási erejével. Műveltsége nem valami nagy volt, makacs természetű és viselkedésében kíméletlenül durva. Nyílt titok, hogy nemcsak saját alattvalói nem kedvelték, de a külföldi udvaroknál sem örvendett különösebb szimpátiának.

A királyi ház rendkívüli költségeinek az lett az eredménye, hogy a király a civillistából lévén kénytelen fedezni anyja adósságait, maga is zilált pénzügyi viszonyok közé jutott. Ekkor a kormány azzal a javaslattal lépett a kortez elé, hogy az állam rendezze a királyi család pénzügyeit. Óriási lett erre a felbuzdulás az egész kamarában és nemcsak a szélső regenerátor, de a lojális progresszista párt is hevesen ellenezte a javaslatot. Végre is a kormány belátván, hogy képtelen a javaslatot keresztülvinni, lemondott és a király Joas Francot bizta meg a kormányalakítással. Franco azzal a megbizatással vette kezébe a kormányt, hogy abban az esetben, ha nem sikerül a kortez ellenzését megtörhetni, oszlassa fel az országgyűlést és parlament nélkül kormányozza az országot. Franco 1906. május 19-én vette át a kormányt és következőképen alakította meg kabinetjét. Miniszterelnök és belügy: Franco; külügy: Magalhães; igazságügy és kultusz: Novacz; pénzügy: Schröter; hadügy: Vasconcellos Porto; tengerészet és gyarmatügy: Ornelas; kereskedelem, közmunka és ipar: Reyna. Amikor Franco látta, hogy ősem boldogul a parlamenttel, királyi dekretummal feloszlatta azt és megkezdte a rendeletekkel való kormányzást. Ugyanekkor a kormány proklamációt intézett a néphez, melyben nyilatkozott, hogy kénytelen a diktatúrához folyamodni, mert az ellenék a maga áldatlan politikájával minden kormányzást lehetetlenné tett s a nép üdvére szolgáló javaslatok letárgyalása elé folyton akadályokat gördít.

Az egész országban nagy mozgalom keletkezett ekkor a törvényes állapot visszaállítására. Az egyes pártok ugyszólván állandóan üléseztek. A kormány ellen annál nagyobb volt az elkeseredés, mert a képviselőházat feloszlatta anélkül, hogy meghallgatta volna az államtanácsot, amint azt az alkotmány előírja. Lisszabonban számos politikai gyűlést tartottak, amelyeken hevesen támadták a király személyét. A pártvezérek kijelentették, hogy a szabadság megvédelmezésére a legszélsőbb eszközöktől sem fognak visszariadni.

A diktatúra ellen valamennyi politikai párt összefogott; a legitimisták, a monarchisták és a republikánusok szövöztek Franco megbuktatására. Julio de Vilhena szenátor állott a pártok és a mozgalom élére. A szövöztekett pártok eleinte Franco diktatúrája ellen fordultak, de mivel a király nem akarta elejteni kedvelt miniszterelnökét, aki vak eszköze volt, a parlamenti block a dinasztia ellen üzent hadat.

A diktatúra bejelentése után Ivankó miniszterelnök legelőször is rendeleti uton léptette életbe a királyi család pénzügyi viszonyait rendező törvényt, azután tudván azt, hogy a közvéleménnyel szemben egyedül a hadsereg, illetőleg a tisztok lojalitására támaszkodhatik, legelső teendője az volt, hogy az összes tiszték fizetését felemelte, továbbá az altisztek járandóságát jelentékenyen megjavította, a kiszolgált őrmestereknek pedig nagy nyugdíjat és állami alkalmazást helyezett kilátásba. A király a kamara megkérdezése nélkül oktrojált intézkedéssel felemelte az összes kisebb állású hivatalnokok fizetését. Egy másik rendelettel az összes egyetemek ösztöndíjait szaporította és számos más új ösztöndíjat tűzött ki az egyetemi hallgatók számára. Az összes testőrségi tiszték és királyi kastélyok testőrségének fizetését megkészezte. Ezeknek az intézkedéseknek kihirdetése után meglátogatta a király a lisszaboni kaszárnyákat s szemlét tartott a fegyverben lévő legénységben. Mindezen törvénytelen intézkedések azonban nem hogy lecsillapították a kedélyeket, hanem ellenkezőleg, mindenütt a legnagyobb elkeseredést szülte. A coinbrai egyetemi tanárai például az egyetemi hallgatók tiltakozásához csatlakoztak, mely elítélte a király diktatori rendszabályait s az új választásnak mielőbb való elrendelését követelte.

E gyűlések után az események már a katasztrófa felé közeledtek, amikor a lisszaboni angol követ információjára megkezdte, Edvárd király, aki tudvalegőleg szövöztesége volt Carlos királynak, figyelmeztette a királyt a trónt fenyegető veszedelemre és azt ajánlotta neki, hogy ál-

litsa helyre az alkotmányt. A figyelmeztetésnek meg volt a hatása, amennyiben a miniszterelnök a hivatalos lapban közzétette, hogy ha semmi zavaró körülmény nem jön közbe, akkor mjusban megtartják a képviselőválasztásokat. Ez az ígért azonban nem volt komoly, mert Franco egy újabb rendeletével elárulta azt, hogy nincsenek alkotmányos szándékai. Ugyanis az egész országban feloszlatta a városi képviselőtestületeket és helyükbe kormánybiztosokat nevezett ki.

Érdekes, hogy a Lajos trónörököséről az a híre járt, hogy ellensége a diktatúrának és ezért, állítólag a főnálló kormányrendszer ellen való lázadás miatt cizmen a Lisszabontól száz kilométernyire levő Villa Vicierába száműzte a királyt.

Utóbbi időben a kormány erőszakoskodásait már oly nagy mérvben üzte, hogy az elégedetlenség nyílt zavargásokban tört ki. A cenzúra szigorú alkalmazása folytán azonban csak kerülő utakon szivárogtak ki hírek Portugáliából, de ezek sejtetni engedték a katasztrófa bekövetkezését.

A kormány, hogy esetleges mozgalmaknak elejét vegye, a szabad véleménynyilvánításnak minden formáját betiltotta, népgyűléseiket nem engedélyezett, a lapokat megcenzurázta és ha zsarnoki regime ellen megismételték a kirohanást, egyszerűen betiltotta a megjelenésüket. A múlt év őszén az elégülettség tetőpontját érte, amikor a legtöbb párt gyűléseket tartott és heves kirohanásokat intézett a kormány ellen. A legfontosabb volt decz. 10-én a regenerátorok pártjának gyűlése Wilhenas elnöklésével, amelyen ez a párt tagjainak követeléseit beszélte meg és azt mondta, hogy a párt csupán alkotmányos biztosítékokat kíván a rendőrségi és közigazgatási önkény ellen. Több heves beszéd után öt napirendet fogadtak el, amelyekben a közszabadságok elleni dekretumok felülvizsgálását követelték. Két napirendi javaslat hangsúlyozta annak a szükségességét, hogy az önkény és erőszak ellen ellenállást kell kifejteni, valamint oly kormánytól, amely a javaslatokban kért kívánságokat nem teljesíti, minden támogatást meg kell vonni. José Avacedo és Conte Baco azt javasolták, hogy a portugál néphez és a külföldhöz manifesztumot kell intézni, mely a regenerátorok pártja elleni rágalmaszokat visszautasítja és kívánja az alkotmány revízióját a parlamentáris-monarchikus és demokratikus berendezkedés értelmében, ugyanakkor a progresszista-párt Luciano Castro elnökletével tartott ülést, amelyen számos volt miniszter, pair és előkelő képviselő vett részt, Castro a helyzetről szólt és azt mondta, hogy kezei még elég erősek arra, hogy a párt zászlaját az elnyomókkal szemben magasan lobogtathassa. Vázolta azután a diktatúrát és azt mondta, hogy a tett intézkedések a nemzeti haladás szempontjából jelentéktelenek és az államkincstár rossz helyzete folytán még nyomasztóbban nehezednek a népre. A civilista emelése, a királyi ház pénzügyi nehézségeinek szabályozása, valamint a diktatúra rémuralma ellen fordul és hangsúlyozza, hogy az elégedetlenség oly mértékben nőtt, amily mértékben szaporodott a jelenlegi regime ellenségeinek száma.

A Braganzák akciója.

A portugál válsággal kapcsolatban gyakran merült fel annak híre, hogy az elkergetett Braganzai ház hívei mindent megtesznek, hogy Don Miguel braganzai herceg mellett hangulatot csináljanak az országban. Miguel braganzai herceg, az elkergetett királynak a fia. A herceg Alsó-Ausztriában a seebensteini kastélyban lakik, de ez idő szerint Bécsben van. Aktiv osztrák-magyar katonatiszt és pedig ezredes a hetedik cs. és kir. huszárezredben.

Don Miguel egész bécsi rokonsága, főleg pedig a hat nővére az európai udvaroknál minden követ megmozgat, hogy a braganzai háznak megszerezze a portugál trónt. Don Miguel második nővére, Mária Terézia főhercegnő, Ferencz Ferdinánd trónörökös mostoha anyja meglátogatta anyját, aki mint apáczka él Wight szigeten Angliában, egy benedekrendi apácázárdában, s ezt a látogatást arra használta föl, hogy az angol királyi családdal beszéljen. De a másik nővér, Károly Tivadar bajor herceg, neje sem télen. Maga don Miguel nem igen mozgolódik és sokkal szegényebb, semhogy trónkövetelőként nyíltan lépjen.

Daczára azonban ezen akcióknak, Don Miguel kilátásai most sem növekedtek, Carlos király meggyilkolása után. Pártja, bár rendkívül nagy tevékenységet fejtett ki érdekében, mégsem tudott oly erőre szert tenni, mely sikerrel kecsgettene.

A részvét.

Bécsben a portugál követség hajnali negyednégy órakor vette a portugál külügyminisztériumnak a rémes gyilkosságról szóló táviratát. Dél előtt tíz órakor megjelent gróf Paar, a király hadsegéde a portugál követnél és a király nevében részvétét fejezte ki. Mária Terézia és Mária Annunziata főhercegnők, Lipót Szalvátor főherceg és neje, Károly Ferdinánd főherceg, Rainer főherceg és neje, valamint Frigyes főherceg szintén részvétüknek adtak kifejezést. Mária Jozefa főhercegnő délután személyesen fejezte ki részvétét a portugál követnek, akivel báró Aehrenthal külügyminiszter, báró Beck miniszterelnök, továbbá a magyar kormány nevében gróf Zichy Aladár, a király személye melletti miniszter, az udvari főméltsóságok, gróf Kielmansegg helytartó, a diplomáciai kar, Hötzenndori vezérkari főnök és a főnemesiség számos tagja kondoleáltak.

Madridban rendkívüli minisztertanács volt, mely után Maura miniszterelnök különvonaton Szevillába utazott Alfonz királyhoz. A spanyol lapok mélyszéges felháborodásukat jelelték ki a lisszaboni rémtett felett. Az „A. B. C.” című lap kijelenti, hogy Franco miniszterelnök politikája igazolhat egy forradalmat, de orgyilkosságot nem. Az ügyet, amelynek érdekében a gyilkosság történt, halálos dőfés érte. Az „El País” című lap azt kívánja, Manuel infánsnak, hogy fájdalmának leküzdése után szerencsésebben válassza meg minisztereit. Az „Imparcial” jelenti, hogy a madridi rendőrség nagyfontosságú utasításokat kapott és hogy a csapatokat konszignálták.

Az oportói herceg sürgönye, amelyet este fél tizenegy órakor adott fel Lisszabonban, éjjelkor érkezett az Elysée-palotába és azonnal kézbesítették Fallières elnöknek. A külügyminiszternek a párisi portugál követség intézett távirata szintén tartalmazza a merénylet hírére és megemlíti, hogy a gyilkosok közül hármat letartóztattak, kettőt megölték. A hivatalos lap még ma közhírré fogja tenni Manuel infáns trónralépését. Fallières elnök az oportói herceg táviratának vétele után azonnal részvétáviratokat intézett Amália királynéhoz és az oportói hercegehez. A francia kormány utasította a lisszaboni francia követet, hogy a portugál kormány előtt részvétét fejezze ki. Piéton külügyminiszter, valamint Fallières elnök képviselője ma délelőtt részvétlátogatásokat tettek De Souza Roza portugál követnél. A kabinet összes tagjai a délelőtti folyamán bejegyezték nevüket a portugál követségnél kitett részvétívre.

Az olasz király táviratban fejezte ki részvétét a portugál királyi család előtt. Tittoni külügyminiszter táviratilag megbizta a lisszaboni olasz követet, hogy a királyi családnál a kormányának a merénylet miatt érzett borzalmát, valamint a portugál nép előtt a kormány részvétét fejezze ki. Giolitti miniszterelnök és Tittoni külügyminiszter ezenfelül részvétlátogatást tettek a portugál követségen. Az anyakirálynő a portugál követség levelet intézett, amelyben ezt mondja:

Saját kedélyállapota megérteti velem a szerencsétlenség nagyságát, amelyet sokkal inkább átérez, mint bárki más.

Mery del Val bíboros államtitkár a portugál királyi családnak a pápa legmélyebb részvétét tolmácsolta és a vatikáni portugál nagykövétel személyesen is kifejezte részvétét.

Pétervárt a lisszaboni merénylet hírére, mely az éjjeli órákban ért oda, azonnal eljuttatták Czarszkoje-Szelóba. A lakosság minden rétegében nagy a felháborodás és forgalom a véres tett miatt.

A szász király azonnal a lisszaboni merénylet hírére táviratilag részvétét fejezte ki királynének és Manuel királynak. A szász kormány is részvétét fejezte ki a portugál kormánynak.

Az angol királyi pár szívélyes hangú részvétáviratát intézett a portugál királyhoz. A lisszaboni esemény következtében az angol királyi párnak Dániába és Svédországba tervezett utazása halasztást szenved.

Vilmos császár meleghangú részvétáviratát intézett a portugál királynéhoz. Bülow herceg birodalmi kancellár és Schön államtitkár részvétüket fejezték ki a portugál követnek. A császári kormány részvétáviratát intézett a portugál kormánynak.

A pápa, amidőn a lisszaboni merényletről tudomást szerzett, csütörtökre nagy halotti misét rendelt.

Az ünnepegy valószínűleg a sixtusi kápolnában fog lefolyni. A mai gyertyaszentelési ünnepélyen megjelentek a portugál kollégium növendékei is és hevesen zokogtak. A pápa felszólította őket, imádkozzanak hazájukért, ő is folyton imádkozik ezen országért, melynek nagy szüksége van az imára.

A királygyilkosság híre Budapesten.

Amint öt esztendővel ezelőtt éppen Urnapján jött a hír, hogy Belgrádban katonai forradalom tört ki, amelynek Sándor király és Draga királyné áldozatul estek: — ugy ma is a békésnek ígérkező vasárnapot zavarta meg a portugál királygyilkosság híre. Közel egy év óta jöttek már a hírek, hogy Portugáliában forogás van, hogy az alkotmány fölfüggesztése és a királyi család költséges életmódja az egész országban elégtelenséget keltett. Ezek a hírek azonban csak nagyon szintelen és erősen megcenzurázott táviratokban érkeztek ide, mert a lisszaboni diktatura ugyancsak vigyázott arra, hogy a portugál határokon ne fusson át olyan jelentés, amely igaz színében tünteti föl a helyzetet. A cenzura okozta, hogy noha a királygyilkosság már tegnap délután történt, a véres esemény híre csak ma hajnalban érkezett Párison keresztül Budapestre.

Hajnali négy órakor érkezett az első telegram Budapestre, amelynek megerősítése is csakhamar megjött. Az enyhe, kellemes időben a vasárnapi ünneplő közönség sűrű tömegekben lepte el a főváros főbb utcáit és rendez sétateli helyeit. Az Andrassy-uton, a Kossuth Lajos-utcában, a Dunaparton tizezerszámra sétált a pihenő város lakossága, amikor a déli órákban egyszerre elterjedt a portugál királygyilkosság híre.

A budapesti portugál konzulátus a bécsi portugál követségtől a következő sürgönyt kapta:

A királyt és a trónörököszt idegen anarkisták meggyilkolták. Don Manuel infáns a királyllyá fogják proklamálni. Conte de Paraty.

A lapok különkiadásai vitték szét a hírt, mert Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter az Újságkiadó Szövetségének kérésére a lapok előállítására fölfüggesztette a vasárnapi munkaszünetet. A munkaszünet fölfüggesztését a következő távirat jelentette nekünk:

Az EGYETERTÉS tekintetes szerkesztőségének
Budapesten.

A Portugáliában előfordult politikai eseményekre tekintettel, megengedem, hogy a lapjának nyomtatásával (előállításával) és szétküldésével járó munkálatok a folyó hó másodikára eső vasárnapon és a vasárnapról hétfőre virradó éjjel akadálytalanul végezhető legyenek.

A miniszter megbízásából:
Téglássy,
miniszteri tanácsos.

Megindult tehát a munka, hogy előzetőnk és olvasóink minél kimerítőbb és részletesebb leírását kapiák a lisszaboni eseményeknek, amely egy elnyomott nép szabadságának kitörése volt. Erről beszéltek a fővárosban egész nap mindenhol. A délutáni sétálóközönség soraiban, a zsúfolásig megtelt kávéházakban és vendéglőkben csak erről a véres népiéletéről folyt a beszéd és ezekben a kávéházi beszédekben önkénytelenül is megnyilvánult a szabadságszerető magyar népnek rokonszenve a zsarnokság ellen föllázadt portugál nemzet iránt. Közben pedig Lisszabonból, Párisból, Londonból, Berlinből, Bécsből a táviró és a telefon folyton szolgált újabb részletekkel, úgy hogy az olvasó immár teljes képét kapja az Egyetértésben a királygyilkosságnak. Szerkesztőségi telefonunk is állandóan csilingelt, a kíváncsi kérdezősködők tudakolták folyton kapunk-e újabb híreket és milyeneket? Lázás izgalomban telt el tehát ez a vasárnap, amely olyan enyhén, olyan békésen indult meg.

AS EGYETERTÉS
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A Széchenyi-lakoma.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 2.

Vasárnap este 6 órakor tartotta a nemzeti Kaszinó szokásos Széchenyi-lakomáját, melyen Návay Lajos, a képviselőház alelnöke üritette a Széchenyi-serleget a legnagyobb magyar emlékére. Komoly, tartalmas, szép beszéd volt ez az idei Széchenyi-felköszöntő. Méltó a nagy Széchenyi emlékéhez, méltó a legelső magyar társadalmi intézmény tradícióihoz, a nagy hazafi Kaszinójához és méltó volt ahhoz a nagykészsütségű férfiúhoz, akinek ajkán a beszéd elhangzott s akit fiatalága dacára is megszoktunk már mindig azoknak a kevés kiválóknak az élén látni, akik nem Ázsia kultuszát ápolják ennek a nemzetnek a lelkében, hanem a művelt Nyugat kulturájának és a kérges munkástenyér dicsőségének apostolai. Ennek az igének hirdetése volt mai beszéde is, amelynek gyönyörű konkluziója az volt, hogy nem a kongó, nagy frázisok, de a kevés szavú, szakadatlan és céldutao, komoly munkában van Széchenyi szellemének dicsérete.

A lakoma előtt öt és fél órakor folyt le a kaszinó gróf Desseffy Aurél elnökelete alatt folytatódó, hitelesítő közgyűlése, melyen a választások eredményét hirdették ki. Eszerint igazgatók lettek: gróf Hadik-Barkóczy Endre, gróf Széchenyi Gyula és Széll Kálmán. Választmányi tagok: gróf Almássy Dénes, Barsay Domokos, gróf Batthyány Elemér, gróf Batthyány Lajos, gróf Bánffy György, gróf Bissingen Ernő, Blaskovits Ernő, gróf Csáky Albin, gróf Esterházy Ferenc, herceg Esterházy Miklós, Ivánka Oszkár, gróf Károlyi Gyula, br. Piret Lajos, báró Révay Simon, gróf Széchenyi Béla, gróf Széchenyi István, báró Uchritz Zsigmond, gróf Wenckheim Frigyes és ifj. gróf Zichy János.

A Széchenyi-lakoma esti hat órakor kezdődött s a három teremben virágokkal és ezüsttel gazdagon diszített asztaloknál a kaszinónak mintegy kétszáz tagja foglalt helyet.

A szónok előtt színes virágokból alkotott emelvényen állott a tokaji borral megtöltött serleg. A szónoktól jobbra Széll Kálmán igazgató, gróf Apponyi Albert kultuszminiszter, gróf Széchenyi Béla koronaőr és herceg Esterházy Miklós, balra gróf Desseffy Aurél, a főrendiház elnöke, gróf Andrassy Gyula hellyügyminiszter, gróf Bánffy György királyi főajtónálló-mester, Vicomte de Fontenay francia főkonzul és gróf Széchenyi Sándor főrendiházi alelnök ültek. A szónokkal szemben, mint házigazda, gróf Hadik-Barkóczy Endre intéző igazgató foglalt helyet, mellette jobbról Wekerle Sándor miniszterelnök, Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter és Derussi C. György, román királyi főkonzul, balról gróf Uxküll-Ghylenband Sándor hadtestparancsnok, gróf Csekonic Endre királyi főasztalnok-mester és báró Kemény Kálmán, a főrendiház alelnöke ültek.

A harmadik fogás után szólásra emelkedett Návay Lajos és kezében a Széchenyi-serleggel, a következő beszédet mondotta:

Tisztelt Uraim! Megtisztelő, de nehéz feladat előtt állok, amikor a kaszinó mélyen tisztelt igazgatósága felhívásának eleget téve, megkísértem, hogy halhatatlan alapítónk emlékét e diszes társaság előtt ma felidézsem.

Nehéz e feladat nemcsak azért, mivel a kiváló szónokok oly hosszú sorozata után az ember saját hivatottságával szemben sokszorosan bizalmatlanná válik, de nehéz főleg még azért is, mert Széchenyi emlékeről méltóan szólni csak úgy lehet, ha mintegy kiemelkedünk a köznapni élet sokszor silány és gyakorta kicsinyes küzdelmeiből, hogy ekként hazánk sorsát és ezzel kapcsolatban a honfiumi kötelességet lehetőleg azon magasabb nézőpontról ítéljük meg, melyre Széchenyi emelkedett, szolgálva nemzetét, emelkedett tehát élete minden percében.

Széchenyi nemcsak alkotásai nagyságával és sokoldalúságával, de még inkább eszméi hatalmával és próféta tisztánlátásával uralkodott nemzetén és innen van, hogy a késői nemzedékek is élete gazdag tárházához fordultak tanácsért, ha reájuk háramló feladatokkal szemben utmutatást, biztatást keresnek. És amint Széchenyi egész élete a felkeltett és öntudatra ébredt nemzeti erők tömörítésére irányult, úgy a jelen kor is a nemzet nagyságában találva munkálkodása végeztéljé szükségképpen Széchenyi példájára van utalva, hogy tanításait megszívlelve, győzedelmeskedjék az ellentétes indulatokon. Ezen indu-

latok legkárosabbika talán az, amely a személyes elmentések fokozásával a közfelfogást hamis és téves utakra tereli és amely válaszfalat teremt ott, hol milliók érdeke az együztérzést és az összetartást igényelné. És bár küzdelmek nélkül haladásról szólni már azért sem lehet, mivel csak az eszmék és az elvek harcában erősödhetik meg a fejlődést irányító céltudatos akarat, — ámde a nemzet és a társadalom jogaiért és igazaiért folyó küzdelmeknek oda fajúlniok soha sem szabadna, hogy személyes és pártos motívumokból táplálkozva, csak palástolói legyenek a polgárokat egymástól elválasztó mélységes ellenszenvnek.

Nemzet, mely ezen veszélyes lejtőre tévedt anélkül, hogy rendelkezne az ezen gyengesége leküzdéséhez megkívánt erkölcsi erők felett, — nemzet, amely a helyzet halasztást nem tűrő kényszere alatt sem tud összeforrni, mer kicsinyes torzalkodások rabjává lett: a romlás jegyében áll és előbb vagy utóbb martalékává lesz a nálánál egészségesebb szervezeteknek!

Korunk nem mindenben kedvező jelenségéből tulsötét következtetéseket levonni talán még nincs okunk, ámde lehetetlen, hogy a jelenségek mérlegeléséből ne győződjünk meg arról, hogy itt a legfőbb ideje annak, miszerint legjobb erőink lathatásával a széthuzás fenyegető veszélyével szembeálljunk. E küzdelem eredményessége mindenekelőtt elfogulatlanúság kíván, még pedig nemcsak a velünk ellentétes nézeteket vallókkal, de első sorban önmagunkkal szemben, nehogy az önbírálat hiánya a tiszta látás elhomályosítására vezessen. És ezzel kapcsolatban szükségünk van a hazafiság azon fokára is, amely a polgári kötelesség parancsszával az egyéni érdekek és szempontok hatalmi tusáját ellensúlyozni és megfékezni képes.

Nézzünk körül és látni fogjuk, hogy sokkal nagyobb a tér, mely vállvetett munkára int, semhogy attól kellene tartani, mintha minden becsületes szándéku, és komoly törekvési polgárnak e téren helye ne lenne, — nézzünk körül és át fogjuk érezni, hogy sokkal komolyabb idöket élünk, semhogy büntetlenül folytathatnánk egy végnélküli és meddő eljárást a terhelő felelősségek megállapítása, illetve elhárítása céljából.

Tenni és alkotni, céltudatosan és a kellő körültekintéssel, tenni és alkotni nem a népszerűség pillanatnyi és csalóka sikereiért, de a nemzet fejlődésére vetett szilárd hittel, tenni és alkotni, úgy amint erre Széchenyi tettei és alkotásai tanítanak, ez az ut az, melynek minden hazafi előtt nyitva kell állnia. Széchenyi tetteiben és alkotásaiban az a meggyőződés vezérelte, hogy csak a szó legnemesebb értelmében vett becsvágy és komoly kötelességtudás lehetnek a haladás előkészítői.

Lankadást nem ismerő munkálkodásával példaként akart nemzetére hatni és az élet reális szükségleteit felismerve, gyakorlati eszközökkel sietett a köznek szolgálatába. De azért Széchenyi realizmusa egyben a legfőbb idealizmus is volt. Mert képzelhető-e nagyobb idealista annál az ernyedetlen munkásnál, mint aki fáradozásai gyümölcseit egy távoli kor boldogulásában kereste, mint aki erős és állhatatos tudott lenni az útjába gördülő akadályokkal szemben, mert bizott az őt követő nemzedékek győzedelmes, mert kötelességtudó hazafiságban? A munkás Széchenyi előtt — eszményként — ott lebegett mindenkor a polgári összetartása által nagygyá és hatalmasá lett Magyarország képe, melyet oly nagyra és hatalmasra képzelt, hogy ezzel szemben nemcsak a jelent, de a multat is szegényesnek, kisszerűnek látta.

Széchenyi emlékéhez mindenekelőtt tehát nagy és kegyeletes kötelességek fűződnek, melyek felismerése alól nem vonhatják ki magukat hagyományaink há letéteményesei. Mert vaimi távol vagyunk még attól, hogy Széchenyi reményei valóra váltak volna és a mai nemzedék az, mely nagy feladatoknak és komoly küzdelmeknek osztályosa. Társadalmi és politikai téren egyaránt kevés a nyugvópont és itt is, ott is tapasztalhatjuk a reformmunka sürgős voltát. Pusztá kritika és aggódó, elfogult kislelkűség itt épp oly kevés helyénvaló, mint amily kevésé szolgálja a fejlődés ügyét a hangzatos jelszavak tartalom nélküli kultusza! E komoly idökből ne hiába idézzük fel, tisztelt uraim, Széchenyi emléket, hanem e kegyeletes tény felemelő hatása alatt lássuk be, hogy egy nemzet boldogulása elválaszthatlan a polgári erénytől, lássuk be, hogy az áldozatok, melyek egyéni érdekeinkből és élvezett előnyeinkből a köznek meghozunk, nélkülözhetetlen alapjai Széchenyi eszméinek, jövődó nagyságunknak. Haladjunk nyomdokain és kövessük a zászlót, melyet várunk ormára az ő Géniusza tűzött fel. Magasan leng e zászló és rögzös az ut, mely közelébe visz. A kezdetben széles, egymástól el-eltrő utirány mind szorosabbá és egységesebbé lesz és mennél magasabbra emelkedünk, annál inkább érezzük, hogy csak egymást támogatva és összetartással küzdve közelíthetjük meg a kitűzött célt!

Emelkedésünk ezen küzdalmes útjában kísérőnk, vezetőnk a Te szellemed legyen, Széchenyi István! A Te szellemed vezessen a magasba, vezessen a magyar zászló dicsőségére, vezessen oda, ahol a köznapi salaktól tisztultan a honfiai érvény telje áll

ört e nemzet halhatatlan, mert nagyjaink élete által megmentett ideáljai mellett!

A beszéd nagy és mély hatást keltett és elhangzását zajos éljenzés és taps fogadta.

Budapest, február 2.

A trónörökös és a katonai kérdések. A bécsi Zeit budapesti levelezője beszélgetést folytatott egy magyar államférfiival a katonai kérdésekről. Az illető politikus, akit a bécsi lap kegyelmes urnak címmez, első sorban kijelentette, hogy a trónörökös egyáltalában nem ellensége a magyaroknak és így az a híresztelés, hogy ő ellenzi a katonai téren hangoztatott nemzeti követelmények teljesítését, rosszakaratu inszINUACIÓ. A valóság az, hogy a trónörökös csak kevésé ismeri a magyar viszonyokat, de azért bizonyos, hogy nincs ellenséges érzülettel Magyarország iránt és hogy nagyon óhajtja a Magyarország és Ausztria közötti vitás kérdések békés elintézését. A katonai kérdések megoldására vonatkozó tárgyalásokban a trónörökös közvetlenül nem vett részt, de rokonszenvesen érdeklődik irántuk. Ezekből a tárgyalásokból ismeretes, hogy az uralkodó kívánja azokat a katonai reformokat, amelyek a hadseregre előnyösek, de olyan nemzeti engedményekről, amelyek a felségjogokat érintik, úgy mint a multban, tudni sem akar. A volt szabadelvű párt kilenczes bizottságának programja már eltűnt és a koalíciós kormány a katonai kérdéseket egészen más alapon akarja megoldani. Katonai téren semmi újabb áldozatot nem hozhatunk nemzeti engedmények nélkül s erre vonatkozólag minden ravaszkodás megtörik a magyar törvényhozás ellenzésén. A katonatisztek fizetésének fölemelése is közvetve összefüggésben van az egész komplexummal, mert ez is csak bizonyos nemzeti engedmények, például a zászló- és cimzer-kérdés rendezése árán vihető keresztül. Ha a hadvezetőség teljesen tisztázná akarja a helyzetet, van alkalma arra is. A kilenczes bizottság programja helyett a magyar kormány teljes, új katonai programot dolgozott ki, amely mindkét részre megnyugtató. Ezen az alapon folynak már hónapok óta a tárgyalások és a megegyezés lehetősége nincs is nagyon messze. Igaz ugyan, hogy rövidlátó politikusok, akik a két delegáción között konfliktust akarnak előidézni, a megegyezést megnehezítik és konstatálni is lehet, hogy az utóbbi idöben az esélyek rosszabbodtak.

A főrendiház bizottságai. A főrendiház egyesült pénzügyi, valamint közjogi és törvénykezési bizottsága kedden, február hó 4-én délelőtt fél tizenkét órakor ülést tart. — A főrendiház egyesült pénzügyi valamint közgazdasági és közlekedésügyi bizottsága kedden, február hó 4-én, délelőtt 10 órakor ülést tart.

TÁVIRATOK.

A montenegrói összeesküvés.

Belgrád, február 2. A cettiniei bombaaffér alkalomával a montenegrói kormány kívánságára itt letartóztatott Bozovic és Gionovic nevű montenegrói diákokat, a szerb kormány rendeletére ma szabadlábba helyezték, mert a hírság úgy találta, hogy nem követtek el büntetendő cselekményt.

A perzsa válság.

Tokió, február 2. A papság és a tekintélyesebb polgárok fáradozásainak sikerült a pártokat kibékiteni egymással. A bazárok újból megnyiták. A vegyes határbizottságok hetenkint kétszer fognak Urmiában ülésezni. Oroszországi perzsa követé Muftaklan ed Danleht nevezték ki, aki a saht Kairóban, Washingtonban és Bécsben képviselte.

Japán kivándorlás.

Tokió, február 2. A külügyi államtitkár bejelentette a parlamentnek, hogy Chilében a japán bevándorlás szabályozására követséget állítanak fel. Egyben utalt arra, hogy Chile és Argentina igen alkalmas a bevándorlásra.

Belgium és Kongó.

Paris, február 2. A „Liberté” szerint Clemenceau és Pichon miniszterek Lipót belga királlyal folytatott tárgyalásaikon arra szorították, hogy ismét kifejezést adjanak a francia kormány

álláspontjának, amely kizárólag kereskedelmi jogának érvényét és hatályát kívánja biztosítani, de semmiféle ürüggyel és semminő formában nem szándékozik beleavatkozni a Belgium és Kongó-állam között folyó tárgyalásokba.

A Magyar Országos Hajós-Szövetség megalakulása.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 2.

A magyar hajósok január hó folyamán tartott értekezletükön elhatározták, hogy anyagi és erkölcsi érdekeik kivívására országos szervezetben tömörüljenek és megalakítják az Országos Hajós-Szövetséget. Az alakuló közgyűlés ma délután félkettőkor volt a Vigadó nagytermében. A gyűlésen, melyen gróf Batthyány Tivadar elnököt, mintegy kétezer hajózási alkalmazott vett részt.

Gróf Batthyány Tivadar elnöki megnyitójában hangsúlyozta, hogy Magyarországon az utóbbi években a társadalom minden rétege szervezkedik, hogy érdekeit együttműködéssel mozdítsa elő és megvédje. A magyar hajóstársadalom is tett már több ízben kísérletet a szervezkedésre, de mindannyiszor belátta, hogy részleges szervezkedéssel célt nem érhet, hogy akciójának csak akkor lesz eredménye, ha mindnyájan egy szervezetben egyesülnek. Ez a tudat indította bizonyára önöket arra, hogy már régebben felkeressenek részt engem személyesen, részint a vasutas szövetséget és azon óhajuknak adták kifejezést, hogy a vasutas szövetséghez kívánnak csatlakozni. Sajnos — mondotta gróf Batthyány Tivadar — ez nem ment, mert a szövetség alapszabályai szerint annak tagja csak vasutas lehet. Érintkezésünk mégis nagy haszonnal járt, mert kiindulópontja lett mostani együttműködésünknek. (Éljenzés.)

A Royalban tartott előértekezleten kifejtette nézeteit, hogy miképpen kellene a magyar hajóstársadalmat szervezni. Nem akarja ismét felsorolni azokat az elveket, amelyeket akkor hangsúlyozott, de nagy vonásokban egyet-mást mégis megismétel belőlük. Azon illetményekből, amelyek 10—15 évvel ezelőtt elegendők voltak a megélhetésre, ma tisztességesen megélni és a családról is gondoskodni nem lehet. (Igaz! Ugy van!) Ezt maga a törvényhozás is felismerte, midőn az állami alkalmazottak több rétegének fizetését javította. A magánvasutak is megközelítőleg az államvasutak viszonyaihoz alkalmazták illetményeiket. Ugyanígy van ez a magyar hajós-vállalatoknál is. Ha van egy szervezet, amely mintegy erkölcsi ellenőrzést végez, természetesen, hogy akkor az eredmény is mindig kedvezőbb lesz. A szövetség megalakulásánál tehát arra kell törekedni, hogy az a megélhetési viszonyokhoz mért fizetéseket, illetményeket és lakáspénzeket eszközölkön ki az összes vállalatoknál. (Helyeslés.) Gondoskodnia kell a szövetségnek arról is, hogy az egyes alkalmazottak munkaképtelenség esetén tisztességes nyugdíj-ellátásban részesüljenek, a napi- és havidíjak pedig tisztességes nyugdbérben. De gondoskodni kell az alkalmazottak családjairól is. (Igaz! Ugy van!)

És végül nemcsak kenyérré, megélhetésre, de jogokra is szüksége is van a hajósoknak. A hajósoknak is követelmények kell egy törvényt a kormánytól és a törvényhozástól, melybe egy a jogok, mint a kötelességek be vannak iktatva. (Élénk helyeslés.)

De ha a szövetség ezt a két nagy feladatát: illetmény rendezését és a jogviszonyok szabályozását keresztül is vitte, még korántsem fejezte be működését, mert a szövetség hivatása igen nagy és állandó. Az egyik hivatása az, hogy mindig őrt álljon az alkalmazottak összeségének és az egyes alkalmazottak jogainak védelmére és jogvédelmet szolgáltasson, valahányszor egy alkalmazottnak a szolgálatból kifolyólag bántódása esik. Másik hivatása a szövetségnek, hogy a kölcsönös segített előmozdítsa. (Ugy van! Ugy van!) A befolyó tagdíjak egy részét lapalapításra kell fordítanunk, hogy abban mindig hirdethessük, propagálhassuk kívánságaink igazságát, a megmaradt összegekből pedig az özeveket és árvákat segítsük. (Helyeslés és éljenzés.) Ugy halatlatszik, hogy a vállalatok igazgatóságai ellenszenvvel viseltetnek ezen alakulás iránt, mert a szolgálati fegyelem meglazulásától félnék. Holott a szövetség a szolgálati fegyelem megerősítését is bőveveszi programjába. (Élénk helyeslés.) A szövetség egy tisztességes, minden tekintetben állandó jellegű és szak-képzett legénységet kíván a vállalatoknak nevelni.

Gróf Batthyány Tivadar beszédét lelkes éljenzéssel és tapsal fogadták és az alakuló gyűlés elnökévé megválasztották.

Gróf Batthyány megköszönve a bizalmat örömeinek ad kifejezést, hogy a szövetség tagjainak száma máris meghaladja a haterzet. Jelenti, hogy a vidéki csoportok kiküldöttével képviseltették magukat. Jelenti továbbá, hogy a szervezkedésből kifolyólag egyik hajókormányost elbocsátották azzal, hogy izgat a hajósok között. Magyarországon minden polgárnak van egyesülési joga és szabadsága. *

munkaadó az alkalmazottak felett csakis a szolgálat tekintetében rendelkezhetik, de egyesülési jogukat nem korlátozhatja. Az esetet tehát szó nélkül hagyni nem szabad.

A közgyűlés erre hádraütölközve kimondta, hogy felkéri a kormányt és ha szükséges, a törvényhozás-hoz is folyomodik, hogy védje meg az egyesek tulajdonjogát a magyar hajósok egyesülési jogát.

A közgyűlés az alapszabályokat néhány módosítással elfogadta és megbízta az elnökséget annak illetékes helyre való juttatásával.

Ezután az alakulás következett. M. A. Regits Márk indítványára elnökké egyhangulag gróf Batthyány Tivadart választották meg, ügyvezető al-elnök Péterffy Károly nyugalmazott révkapitány lett, a szövetség ügyésze pedig dr. Kovács Ernő orsz. képviselő és dr. Láng Gyula ügyvéd. Végül megalakították a kétszáz tagú választmányt.

Réthy Ferenc indítványára Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert, Szt. József államtitkárt és gróf Batthyány Tivadart nagy lelkesedéssel a szövetség tiszteletbeli tagjaivá választották és elhatározták, hogy Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternek és Szt. József államtitkárnak ezt táviratilag hozzák tudomására.

Gróf Batthyány Tivadart elnök zárószavaiban további kitartásra buzdította a hajósokat, az ülést bezárta. Az egybegyűlést a Himnusz hangjai mellett oszlottak szét.

Árvíz a Terézvárosban.

— Megrepedt a vízvezeték főcsöve. —

Budapest, február 2.

A káposztásmegyeri vízművek egyik fővezeték csövének jóvoltából kedves meglepetésben volt része ma délelőtt a főváros lakosságának. A Teréz-körutnak az a része ugyanis, amelyik a Király-utca és az Oktogon közé esik, egyszerre nagyarányú rohamokba esett és Velence kosztióját vette föl. Az utcákat, még a Király-utca egy részét is, pont délelőtt, a portugali szénázók lázának kulminációjában egyszerre elöntötte a víz s a Teréz-körut hatalmas uttete varázslatosan rövid idő alatt átalakult Canale Grande-vé.

A dolog magyarázata az, hogy a Teréz-körut 5-ik számú háza előtt megrepedt az 1200 számú vízvezeték főcsöve, amelyből öles pártákban robbant föl a zavaros, iszappal felített káposztásmegyeri víz. A látványnak természetesen óriási nézőközönsége támadt, amely lassanként olyan tömeggé szaporodott, hogy mozdulni se lehetett az uttetelek széléin. A víz azonban olyan hatalmas tömegben áradt, hogy rövid idő alatt nem csak magát a Teréz-körut, hanem a szomszédos utcákat elárasztotta, a villamos közlekedés teljesen megszűnt, s az egyre emelkedő árban csak egy-egy teherszékér meg bérkocsi vergődött nagy kinnal az Andrásy-ut felé. A szituáció kezdett komoly jellegűt öltetni; a víz, amely már csaknem méternyire magasra állt az utteteleken, behatolt a házak udvarára, formálisan elzárva a lakókat a külvilágtól. A tömeg kedélyes bámészkodásának is vége lett, s az emberek visszahúzódtak az Oktogon felé. Senki nem tudta még a hirtelen támadt árvíz magyarázatát, s az idegessé vált tömeg, valami ismeretlen katasztrófától kezdett tartani. Ellenőrizhetetlen árhírek is növelték a megdöbbenést. Fél-egy óra felé az a vészir kelt szárnyra a tömegben, hogy a megáradt Duna vize szakadt belé a vízvezeték hálózatba, s a rettentő feszítő erő föl fogja robbantani a vízműveket. Az árvíz veszedelme lassanként eljutott az elöntött házakba is, amelynek lakossága oda volt szorítva a falak közé. És a várható katasztrófiák híre sok helyen szörnyű jeleneteket váltott ki. Különösen a nők és a gyermekek rémültek meg rettenetesen. A Hegedűs Sándor-utca egyik házában harmadik emeleti ablakából egy öreg asszony haját tépve kiáltott segítségért. A közönség nyugalomra intette a kétségbeesett öreg nőt, de hiába, míg végre hozzátartozóinak sikerült valahogy a már öregjengő asszonyt lecsendesíteni. Az ehhez hasonló jelenetek mindenütt megismétlődtek, míg végre valami élelmes üzletember apró lélekvesztőket nem kerített s azokon jó pénzért, biztonságos szárazra nem hordta a házakból, a megrémült lelkeket. Ezenközben azonban egyre zuhogtak a zabolátlanná lett víztömegek, hatalmas darabon felszaggatva az utteteleket s elárasztva a Teréz-körutnak, a Király-utca és az Oktogon közötti részét, továbbá a Hegedűs Sándor-utczát a Hunyady-térig és a Liszt Fe-

rencz-térig, a Király-utczának pedig a Nagymező-utca és az Eötvös-utca közötti részét. Mikor a vízművek igazgatósága tudomást szerzett a Terézváros hírtelen támadt lokális jellegű árvízveszedelméről, azonnal intézkedett, hogy kellő számú munkáscapat vonuljon ki a helyszínre. A kirendelt munkások aztán rögtön hozzáfogtak a víztömegek lecsapolásához, ami három órai kemény munka után sikerült is. Az utca képe azonban nagyon szomorú volt. A kövezet több helyen beroskadott a nyomás alatt és mindent vastagon belepelt, a dágványos, tapadó iszap. Az iszapot aztán kocsikra rakva elszállították.

Megjelentek a munkálatoknál Kallinger Mihály a vízművek igazgatója is, aki utasításokat adott a megrepedt vízvezeték csöve ideiglenes helyreállításához. A Teréz-körutnak a Király-utca és Oktogon közötti részét a rendőrség elzárta. Természetesen megakadt mindenütt a villamos forgalom is. A villamos vasút társaság részéről megjelentek a zavarok megvizsgálására Hűvös Iván és Wörner Adolf igazgatók, továbbá Lukács forgalmi főnök és Földes Imre titkár, azonkívül több műszaki ember. Megállapították, hogy a víz elmosta az alsó vezeték, amelynek helyreállítása hosszabb időt fog igénybe venni. Előreláthatólag két-három napig szünetel majd a villamos vasuti forgalom a Király-utca és Andrásy-ut között.

Délután félkettőkor már szabaddá voltak téve az uttetelek, de a közlekedést még mindig elzárva tartják. Balesetek hála istennek sehol sem fordultak elő.

UJDONSÁGOK.

— **Eötvös József emléke.** Az Eötvös-alap (Országos tanítói segélyegyesület) ma délután öt órakor a Magyar Tudományos Akadémia kis üléstermében, báró Eötvös József halálának évfordulója alkalmából emlékünnepet rendezett, amelyen előkelő közönség vett részt. Eljöttek: Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter és báró Eötvös Lőránt is. Az ünnepség a Hymnuszszal kezdődött, amelyet a pedagógiai énekkar adott elő. Az ünnepi beszédet Székely György mondta. Nagy tetszéssel fogadott beszéd után Rákos István igazgató alkalmi költeményt szavalt. Még a Szózatot énekelte el az ünneplő közönség, aztán elszólt. Az ünnep után az Eötvös-alap Trajtlér Károly elnöklésével ülést tartott. Az évi jelentés tudomásul vétele után a Ferencz József Tanítók Háza, valamint a Tanítók Hunyadi Háza zárószámadásait tárgyalták le és fogadták el. A közgyűlés végén társasvacsera volt.

— **A Petőfi-Társaság ülése.** Nagyszámú közönség jelenlétében a Petőfi-Társaság ma délelőtt 11 órakor az Akadémia heti üléstermében felolvasó-ülést rendezett. Az ülésen, amelyen Herczeg Ferencz elnököt, elnöknek Gyarmathy Zsigánának „A kitüntetett ember” című humoros elbeszélését olvasta fel Várady Antal. Ezután Tóth Andor vendég öt szép költeményét olvasta fel Lampérth Géza. A közönség érdeklődése nem csökkent a tárgysorozat következő pontjaképpen bemutatott versek iránt sem, amelyeknek Székely József vendég a szerzőjük s amelyeket Várady Antal szavalt el művésziessé. Az érdekes ülés Berczik Árpádnak a „Harisnya-kérdés” című kabaret-tréfiájával végződött. A közönség az előadó bohókás és mindvégig docens ötletein és tréfiáin sokat mulatott.

— **Budapesti Terézvárosi Orvostársaság.** A Terézvárosi Orvostársaság most tartotta évi közgyűlését, melyben különösen örömmel vette tudomásul, az orvosi tiszteletdíjak felemelésére irányuló mozgalmat. E mellett pénztárából 50 korona segélyt szavazott meg az „Országos Orvos-Szövetség” segélyző alapja javára. Ezután megejtették a tisztújítást.

— **Öngyilkosság a hadtestparancsnokságnál.** A hadtestparancsnokság épületében ma korán reggel öngyilkossá lett Bálint Ferencz közkatona. Bezárkózott és szolgálati fegyverével mellbelőtte magát. Öngyilkosságának oka, saját vallomása szerint, a rossz bánásmód. Üldözték, gyötörték szegényt. Bálint Ferenczet, halálos sebével a 17-es helyőrségi kórházba szállították.

— **Hanau herceg váltól.** Sajátságos váltóügy került tegnap a prágai törvényszék elé. Prevost párisi bankár Hanau hercegnek két, összesen százezer frankról szóló váltóját pörölte. Az alperes herceg jogi képviselője azt állította, hogy az aláírás hamis, de abban az esetben sem tartozik fizetni a herceg, ha az aláírás valódi. Annak idején a két váltó egy ügynök kezébe került. Az ügynöknek pénzt kellett volna kerítenie a váltókra, de pénzt nem szerzett rá és a váltókat sem adta vissza. A törvényszék elnapolta a tárgyalást. Nagy a kíváncsiság, hogy milyen természetűek azok a hercegi váltók, amelyekről egy lélekzetben azt állítják, hogy hamisak, de ha valódiak is, nem érvényesek.

— **A rejtélyes berlini grófnő.** A szép Sturdza grófnő dolgában érdekes adatokat derített ki az eddigi vizsgálat. A rendőrség megállapította, hogy a grófnő megismerkedett egy fiatal, jómódu berlini könyvkereskedővel s viszonyt kezdett vele, nyilván abban a feltevésben, hogy csalására felhasználhatja majd. A könyvkereskedőnek seitelme sem volt arról, hogy kalandornővel van dolga, aki tudvalegőleg Berlin egyik legelőkelőbb szállodájában lakott. Az állítólagos grófnő a Tillotsen nemzetközi könyvkiadó-czeggel is összeköttetésbe lépett. Mikor a cég a csalást észrevette, azonnal megszakított a grófnővel minden összeköttetést és a kéziratokat visszaküldte s még a költségek megtérítését sem kérte. Az álgrófnő, aki elég szentelen volt az irodalmi Nobel-díjra pályázni, Magyarországon, Kőszegen született s eleinte chansonette énekesnő volt és mint ilyen került Bukarestbe, ahol bizalmas ismeretséget kötött Sturdza Demeterral. Bukarestből Bécsbe költözött s ott a Singer-Strassen penziót nyitott. Azután Budapesten, Sopronban és Gödöllőn tünt fel, ahol Sztáray grófnőnek nevezte magát. E néven német és bécsi ékszerészekből 80.000 korona értékű drágaságokat csalt ki.

— **Uj evangélium-töredék.** Grenfell és Hunt, a fáradhatlan régiségbuvárok az oxyrhynchusi sirokban egy töredéket fedeztek föl, amely minden tekintetben érdekes, már csak azért is, mert föl van jegyezve rá Jézusnak egy mondanása. Persze, a régiségbuvárok, arra hivatott egyéniségek megállapították, hogy a töredék négy-öt száz évvel Krisztus születése után íródott. De azért nemcsak antikvitási értéke van, hanem maga a följegyzés is értékes. Az első hat sora a töredéknek Jézus egyik nehezen érthető apokaliptikus beszédének végét tartalmazza. A többi magában foglalja Jézusnak s egy farizeusnak párbeszédét a templomban. A beszélgetés ez:

Farizeus: Tiszta vagyok; megfürödtem Dávid tavában; megmosakodtam és az egyik lépcsőn alászálltam, a másikon fölzaladtam. Tiszta fehér ruhába öltözök; azután eljövök, hogy e szent edényeket megszemléljem.

A Megváltó: Jaj nektek, ti vakok, akik nem tudtok látni! Megmosakodtat a folydogáló vízben, melybe ebek és disznók hajtattak éjjel-nappal és bőrd külsőjét megtisztogattad vala azzal, amivel czéda lányok is mosakodnak s tisztítják magukat, hogy az élet gyönyöreire szépítsék testüket. Belül azonban tele vannak skorpiókkal és mindenféle szörnyűségekkel. Én pedig és hűveim, akikről azt mondod, hogy meg nem fürödünk, mi megfürödünk az élet vizeiben... A vizekben, amelyek jönnek... De jaj annak...

— **Vasuti munkások gyűlése.** A Vasuti Munkások Országos Szövetsége ma tartotta a vas- és fém-munkások Thököly-ut 56. szám alatt levő házában III. évi rendes közgyűlését. A gyűlésen, amelyen Kiss Miklós elnököt, a kereskedelemügyi miniszter megbízásából Rácskay Gyula vasuti és hajózási fő-felügyelő jelent meg. Az elnök rövid üdvözlő beszéde után Jászai Samu az országos szakszervezeti tanács nevében üdvözölte a megjelenteket, akiknek a magyarországi szociáldemokrata párt üdvözlését Buchinger Manó tolmácsolta. A szövetség jelentését a közgyűlés tudomásul vette és a felmentést a vezetőségnek megadta. Az igazoló választmány tette meg ezután jelentését, végre a közgyűlés kimondta, hogy a vasuti munkások továbbra is erősen folytatják az osztályharc alapján való szervezkedést. A közgyűlés holnap folytatja tanácskozásait.

— **Emberpusztító orkán.** Hasellurthól a Mississippi német atlanti kábelén érkezett jelentések szerint ott óriási vihar dúlt. A viharban husz emberélet pusztult el. Az orkánban azonkívül negyven ember sebesült meg.

tságos váltóügy
elő. Prevost
k két, összesen
ölte. Az alperes
hogy az aláírás
artozik fizetni a
ak idején a két
. Az ügyöknök
tókra, de pénzt
adta vissza. A
Nagy a kíván-
zakoz a hercegi
aszt állítják, hogy
vényesek.

szép Sturdza
t derített ki az
állapította, hogy
l, jómódu berlini
ett vele, nyilván
a felhasználhatja
e sem volt arról,
aki tudvalevőleg
jában lakott. Az
mzetközi könyv-
ett. Mikor a czég
akított a grófnő-
ziratókat vissza-
tét sem kérte. Az
z irodalmi Nobel-
sözegen született
lt és mint ilyen
meretséget kötött
Bécsbe költö-
t nyitott. Azután
n tünt fel, ahol
t. E néven német
na értékű drága-

Grenfell és
várok az oxy-
et fedeztek föl,
ekes, már csak
Jézusnak egy
várok, arra hiva-
hogy a töre-
ztus születése
antikvitási ér-
zés is értékes.
Jézus egyik ne-
szédének végét
fogalja Jézus
édét a templom-

ok; megfüröd-
kódtam és az
sikon fölszalad-
kódtam; azután
eket megszem-
tek, ti vakok,
sakódtál a foly-
s disznók hajít-
külséjét megtisz-
a lányok is mo-
t, hogy az élet
Belül azonban
mindenféle ször-
eim, akikről azt
tünk, mi megfü-
. A vizekben,
nak...

A Vasuti Munká-
tta a vas- és fém-
alatt levő házában
gyűlésen, amelyen
elemügyi miniszter
uti és hajózási fő-
rövid üdvözlő be-
gós szakszervezet
jelenteket, akiknek
ata párt üdvözlét
szövetség jelentését
a felmentést a ve-
választmány tette
közgyűlés kimondta,
a is erősen folytat-
ó szervezkedést. A
szokásait.

Haselhurtból a
elen érkezett je-
ar dult. A vihar-
el. Az orkánban
besült meg.

— **Véres keresztelő.** A Váci-uton, Martinka Ferencz lakatosmunkás lakásán keresztelő volt ma délelőtt. Résztvettek benne Csernák István, Javorcsek József munkások és Havranek Karolin napszámosnő. Eppen villásreggelinél ült a társaság, amikor valaki egyszerre betörte az ablakot és az ajtót is befedeztették. Daniczka István halász, Tutschek Márton és Tutschek Mátyás halászok rohantak be kívülről a lakásba, Halász Lajos hidászkatona társaságában. A katona durva káromkodások között kardot rántott és nekiesett az asztal körül ülőknek, társai pedig botokkal rontottak rá a meglepett emberekre. Rettenetes sikoltozás, láрма támadt, mert a támadók véresre verték a háznépét, aztán pedig elmenekültek. Martinka Ferencz, a házigazda, életveszélyesen megsebesült, gyermekágyat fekvő felesége pedig súlyos beteg lett. A merénylet bosszu műve volt s a támadókat keresi a rendőrség.

— **Tea-est a nyomorék gyermekekért.** A Nyomorék Gyermekek Otthona vasárnap délután öt óra-
kor nagyszabású tea-estét rendezett a Magyarországi Szimbolikus Nagypáholy Podmaniczky-utca 95. számú házában, amelyet a szabad közművesek készsége engedték át a jótékony egyesületnek. Az est, amelynek sikere az egyesület védőjének, báró Dániel Ernőné lelkes fáradozását dicséri, a páholy nagytermében volt, amelyben a buffet és a tea-sátrak előtt a késő esti órákig egyre hullámozott a nagy és előkelő közönség. A jótékony cél érdekében tárgysorsjátékot is rendeztek, a lépcsőházban pedig hölgyek piros szegfüvel kínálgatták az érkezőket. Az est fényes sikere báró Dániel Ernőné buzgólkodásán kívül, jórészt annak a nagy munkának köszönhető, amelyet a száztáru rendező-bizottság, élén Stricker Sándorné, Blau Arturné, kemencesfalvi Deutsch Antalné, Eiser Nándorné, Mautner Adolfné, Vilcsék Gusztávné, Kende Lily, Engel Olga, Mintz Stella és Deley Margit urhölgyekkel, továbbá a Budapesti Leányegyesület ötven tagu külföldisége végzett. A tea-est több mint 10.000 koronát jövedelmezett a jótékony célra.

— **Gyilkos merénylet gyermekek ellen.** Berlinben néhány hónappal ezelőtt gyilkos merényletet követtek el három gyermek ellen. A gyermekek a játszótéren voltak, innen csalta el őket a merénylő, aki leszúrta mind a hármat. A gyilkos kapuk mögött rejtette el a kis áldozatokat, amelyek közül az egyik meghalt. A rendőrség letartóztatott egy Minov nevű embert, aki epileptikus. Azt hiszik, ez követte el a merényleteket. A gyanyu körülbelül igazolt, mert bűnfeleket is találtak, amely a merénylő ellen vallanak. Azonfelül Minov félig-meddig be is vallotta már, hogy ő a merénylő. Mindazonáltal nem állítják a bíróság elé, mert bizonyos, hogy az epilep beszámíthatatlanságában követte el a hármas merényletet.

— **Brutális házmester.** A Hungária-ut 113. számú házában veszedelmes házmestere van. Horváth Bálintnak hívják ezt a derék firmát, aki valóságos zsarnoka a ház szerencsétlen lakóinak. Eddig a lakók soha, semmi bántalomért nem kaptak elégtételt a házmesterrel szemben. Végre is elhatározták, hogy maguk védelmezik majd meg magukat a brutális házmester durvaságai elől. Az alkalom nem is váratott magára sokára. Horváth Bálint házmester ma délelőtt megint ok nélkül bántalmazta a ház egyik lakóját. A zajra azonban a lakók összefutottak és nekimentek a brutális házmesternek, aki rémülten hátrált a boszút lihegő tömeg elől. Az elkeseredett emberek azonban mindenütt a nyomában voltak s még lakásába is követték, ahová bemene-
kült, magára zárva az ajtót. A lakók rátörték az ajtót, amire Horváth két revolverlövessel felelt, aztán pedig kiugorva lakásának utcára nyíló, földszintes ablakán, elmenekült. A lövések szerencsére senkit sem találtak, a rendőrség azonban keresi a revolveres házmestert.

— **Életuntak.** Lázár Lajos kőművesegéd szombathéjjel a Rákos-utca 6. számú házában levő lakásán revolverrel melibe lötte magát és életveszélyesen megsérült. A II. számú sebészeti klinikán ápolják. — **Lenyegyel** Erzsébet takarítónő tegnap este Rákóczi-ut 65. szám alatt levő lakásán szintén melibe lötte magát. Az életuntat életveszélyes sebével a Rákos-kórházba szállították. Az öngyilkossági kísérletek okát nem tudják.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Hangverseny.** A Grünfeld-Danzinger vonósnegyes társaság mai kamara-hangversenyének illusztris idegen vendége volt. Dr. Weingartner Félix, a bécsi udvari opera új igazgatója jelent meg a pódiumon. Először volt ma nálunk és gyorsan megszerettük. Roppant szimpatikus, egyszerű ember, akit sem tudása, sem művészete, sem hírneve, sem állása nem tett elbizakodottá. Nagy pozíciójában sem lett kiálthatatlan, gőgös és ez már magában véve olyan pont, amelyen minden ember rokonszenvével találkozik. Fiatal, intelligens, átszellemült arcú ember, aki nem adja a primadonnát és a zongora-sextettben mint szerző és mint a zongorarész interpretálója egyaránt meghuzódott a Bösendorfer mögé és csak arra törekedett, hogy hallják, ha nem is látják. Az új sextett, amelyet magával hozott, a műsor élén szerepelt. Nagyon értékes munka és különösen az a dagió gyönyörű dallamossága aratott nagy tetszést. Egyszeri hallás után nem akarunk részletes kritikát írni erről a nagy és klasszikus munkáról, de a mű stilszerű és gondos előadása mellett mély benyomást tett mindenkire. A szerző mint zongoraművész egészen alkalmazkodott a kamarastil komolyságához. A különben híres és kedvelt dalkomponista Weingartner, operánk genialis művésznője Szamosy asszony segítette diadalhoz. Három dalt énekelt, csodálatos bensőséggel és mélyeséges értelmezéssel. Hangja megtöltötte a termet és magával ragadta a hallgatóságot. Weingartner alig győzte megköszönni a publikum tüntetően meleg ovációját. Az est befejezésül Schubert c-dur vonósötösét hallottuk. És ismét Grünfeld hangversenymester tünt ki a gárdából, de Danziger és Herz operai tagok is egész művészettel játszottak. e. a.

(*) **Faust.** Három évvel ezelőtt itt járt egy baritonista, aki akkor szép sikerrel vendégszerepelt. Ma, hogy Beck Vilmos távozásával nagy rés támadt dalszínházunk ensembléjén, újra vizontláttuk Oreliót, az amszterdami színház baritonistáját, aki ezuttal Mefisztófelest énekelte. Vállalkozását siker kísérte. Tetszett a vendégművész kissé kiénekelte, de még mindig kellemes csengésű, gondosan iskolázott baritonja, de különösen tetszett Orelió intelligens, tudatos művészi produkciója. Mefisztófele eredeti, érdekes alakítás, tarkítva olyan vonásokkal, melyeket másnál nem láttunk. A mieink elfogadható keretet alkottak a holland énekes körül. Faustot Déri énekelte csengő hangon, Margitnak Ambrusné kölesönzött bájít és fideséget. Siebel kedves és sokszor méltatott alakítása Payer Margitnak, míg Valentinnek Szemere kölesönzött férfias hangot. A zenekart Márkus Dezső vezényelte sok izléssel. A vendégben zsufolt ház gyönyörködött, amely különösen a dal után zugó tapssal fizetett.

(*) **Blaha-est a Lipótvárosi kaszinóban.** Blaha Lujza asszony félszázados művészi jubileuma alkalmából ma a Lipótvárosi Kaszinóban művészt volt, amelyen igen nagy számban jelentek meg a kaszinó tagjai, a hölgyek, valamint az írói és művészvilág képviselői. A Lipótvárosi Kaszinó intézősége nemcsak jó érzéssel inaugurálta az estét, hanem a gyönyörű terem valóságos, igaz, őszinte nemzeti hangulatot árasztott, midőn Blaháné megjelent. Az estét dr. Váradai Antal udvari tanácsos, az ismert költő s lapunk illusztris munkatársa nyitotta meg szabad előadásával, amelyben ismertette a múlt század színeszetének történetét, a népszínmű fejlődését és végül lelkes szavakban méltatta Blaháné művészetét. A zajos tetszéssel fogadott előadás után a fehér estélyi ruhába öltözött Blaháné lépett az emelvényre s Barna Izsó karmester zongorakísérete mellett énekelte Fráter Lóránd és Stoll Károly néhány dalát, a nagyszámu hallgatóság zajos taps és éljenzése közben. A közönség nem tudott betelni az ő utánozhatatlan művészetével és a nagyszónynak még egész sor magyar nótát kellett előadnia és pedig: Őszi rózsá, Ott ahol a Maros vize, Miért is szeretlek oly nagyon, Vékony deszkakerítés, Egy szép rózsá, Piros kendő (a falu rosszából) stb. Az ünneplés után, melynek nem volt se vége, se hossza, teaestével fejezték be a pompásan sikerült jubileumot.

(*) **Beck Vilmos sikere Párisban.** Beck Vilmos tegnap a párisi Nagy Operában nagy sikerrel debütált. Beck, aki január 5-ikén énekelt utoljára a budapesti Operaházban, Párisban a „Lohengrin” Teirramund szerepében mutatkozott be. A Nagy Opera nézőtere zsufolásig megtelt. A művész rendkívül tetszett, sokat és szívesen tapsolták; sikere igazi és rendkívüli siker. Sajnos csak most kezdjük majd ennek az értékes művésznak becsét megértékelni, ha látni fogjuk az idegenben elért nagy sikereit.

Mulatságok.

** **A Tulipán Szövetség vendégnapja.** A Tulipán Szövetség Magyar Védő Egyesület vasárnap délután tartotta a bőjt előtt utolsó vendégnapját. A legközelebbi vendégnap csak farsang után lesz, közben nagyobb szabású zsuokat rendeznek. A mai vendégnapon, amely sikerben méltán sorakozott elődei mellé, a Hungária-szálló nagytermét újra nagy és előkelő közönség töltötte meg. A honőroket gróf Batthyány Lajosné, özvegy Bartha Miklósné és Jekelfalussy Zoltánné adták. Pénztárosok Bán Dezsóné és Barabás Péterné voltak, teás-leányok pedig ezek a hölgyek voltak:

Jekelfalussy Dodi, gróf Batthyány Hanna, Bernrieder Manda és Miczi, Sztány Médi, Véghes Gigi, Kálay Katicza és Mariska, báró Babarcsy Ilonka, gróf Vay Edus, Vay Kázmérné és leányai, Székely Marczelné. Ott voltak még: Gaál Jenőné, Hellebronti Jánosné, lovag Rothkugler Arnoldné, Lázár Lajosné, Szabóné Ragály Sarolta, Gyulay Miksáné, Bothos Sándorné, Gaizler Gézáné, Horváth Elemérné, Thék Endréné és leánya, Hollay Arturné, Reiss Pálné, Fodor Kálmáné, született Berchtold grófné és leánya, Röck Szilárdné, Török Béláné, Vécsey Tamásné, Cséry Lajosné, Grossmann Béláné, gróf Hadik-Barakóczy Endréné, dr. Földes Béláné, dr. Wlassics Gyuláné, Mezőssy Béláné, Holitszer Szigfrídné, gróf Zichy Ödönné, Kállay Frigyesné, Hoitsy Pálné, dr. Baumgarten Egmontné, báró Perényi Zsigmondné és mások.

A vendégsereg sokáig gyönyörködött Berkes Géza muzsikájában.

** **Magyar Gazdasszonyok álarcos bálja.** Mint minden esztendőben úgy ezidén is pazar fényvel és derűs jó kedvben tartották meg a Vigadó összes termeiben a Magyar Gazdasszonyok álarcos bálját. A fényesen sikerült mulatság az idei farsangnak is egyik legvonzóbb bálja volt, melyet nagy tömegben keresett fel a táncolni vágyó fiatalság. A Vigadó tágas termeiben reggelig folyt a vigalom, s nem kevesebb mint kétszáz pár táncolta a négyest.

** **Katolikus bál.** A Royal összes termeiben ma tartották meg a Katolikus nagy bált, mely ezidén a szokottnál is látogatottabb volt. Ahol annyi szép leány és asszony jelent meg, ott a pajzán jókedv sem maradhatott el. A rendezőség mindent megtett a mulatság sikereért. A nagyon szép és izléses táncrendet kedveskedett a vendégeknek. A négyest vagy százötven pár táncolta s a mulatók késő hajnalig maradtak együtt.

SPORT.

(*) **A Budapesti Újéves-Egyesület** vasárnap délelőtt tartotta báró Herzog Mór alelnök elnöklésével rendezésű közgyűlést. A közgyűlésen az egyesület számos tagja jelent meg. Az elnök megnyitó beszéde végén, amely az egyesület múlt évi működésének ismertetését tartalmazta, elfoglaltságára való tekintettel kérte a közgyűlést, hogy fogadja el alelnöki állásáról való lemondását. Az állás betöltésére nagy elfoglaltsága miatt képtelen. A lemondást a közgyűlés tudomásul vette s báró Herzog Mór érdemei elismerésül az egyesület tiszteleti tagjává választotta. Végül elhatározták, hogy az igazgatósági tagok számát 3-ról 7-re felemlik. A választásokat a február hó 9-re összehívott rendkívüli közgyűlésen ejtik meg.

Felelős szerkesztő:

URJESZ LAJOS,

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkíadó Roszvénytársaság,

Igazgató: ERDŐS ARMAND

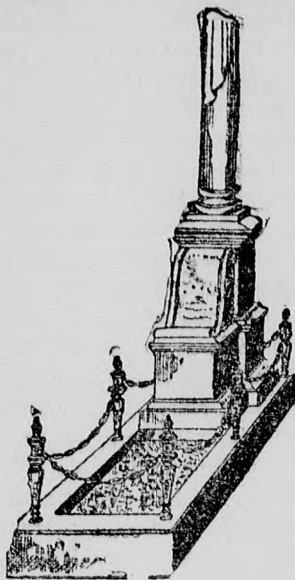
Emeljük siremléket szeretett elhunytainknak!!

Kedvező havi

Részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállítunk:

Sirkövet *
Siremléket
és egyéb
irdíszitményeket

Siremlékek az összes márvány-fajokból.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk.

Képviseletet az ország összes részeiben keresünk.

Tessék kérni siremlékeink albumát és árjegyzékét.

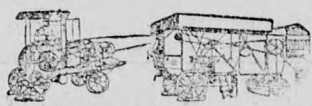
Műipari cikkek
kereskedelmi vállalata

Iván és Vári

Budapest, VI., Teréz-körut 1/c.

Márványipartelep:
V., Lipót-körut.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

Motoros cséplőkészletek.

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzékét kérni, ingyen küldjük.

Dobry Ant. motor- és gépgyárainak

magyarországi kizárólagos képviselője:

Kovács Mihály és Társa
Budapest, V., Hold-utca 23. sz.

Magyar harzi kanári

tenyésztő Debrecenben. Ma a dárkedvelők közt intezem szavalmat. Rendeljenek nálam kanári madarat. Harzi eredetű kanári tenyésztők. Bátorra merem adni, mert hangjai szépek. Hangtöbbségben, aki egyszer ott volt, soha nem felejt, amit ottan hallott. Mert nincs olyan ének, nincs olyan zene, mi a madárhanggal versenyre mehetne. Mindegyik madaram iskolázott hangú. Tiszánosongó mély, kiharó dallamú. Mindezeket nemcsak hirdetésben adom. Jótállást minderről magamra vállalom. Nem letehető, hogy a vevőt én nálam kár érje. Kérem a rendelvényeket az alábbi címre: **AGOSTON ISTVAN** kanárimadár tenyésztő, Debrecen, Péterfia-utca 26. Énekes kanárik árja 7, 8, 10, 12 frt, nőstények árja 1 frt 50 kr. és 2 forint.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. A legnagyobb tenyésztő és szétküldési intézet.

Autóm. patkány fémfogó 2 frt. egernek 1,20 frt, egy éjjeli felügyelés nélküli vagy 40 darabot fognak, nem hagyak szagot hátra és semmiük sincs fel. "Eolipse" svábhogófogó ezekre fogja a jelenlévő a svábhogó és mészakát. Ár 1,20 kr. Mindentől a legjobb ár díjazott. Értékteljes utóvétel **Schuller J. Boes, II/E, Kurzbauer-gasse 7c** Szám 1-an közönség és elismert díjvel.

MEGHIVO.

A Magyar villamossági részvénytársulat t. részvényeseit az 1908. február 23-án délelőtt 11 órakor a Budapesten, V., Váci-ut 72. sz. központi telep igazgatósági épületében megtartandó

XIV. rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívjuk.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései a lefolyt év üzleteredményeiről.
2. Az igazgatóság által megállapított mérleg előterjesztése, határozat a nyereség felosztásáról és az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak való felmentvény megadásáról.
3. Egy igazgatósági és egy felügyelő-bizottsági tag megválasztása.

Budapest, 1908. évi február havában. Az igazgatóság.

A társulat alapszabályainak értelmében husz részvénynek birtoka egy szavazatra jogosít. A részvényesek, akik szavazó jogukat gyakorolni óhajtják, részvényeiket legalább 8 nappal a közgyűlés előtt elismervény ellenében letéteményezni tartoznak. A letéteményezés a társulat pénztáránál, vagy a Magyar leszámítoló- és pénzváltóbanknál, Budapesten történhet meg. A szavazó jog személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolható. Meghatalmazás csakis részvényesnek adható. Testületek, intézetek és kereskedelmi cégek, valamint nők és kiskorúak a közgyűlésen jogi képviselőik útján vehetnek részt, ha az utóbbiak nem is részvényesek. (Utánvontást nem díjazunk.)

Ha köhög

vagy rekedt, Réthy-féle cukorkát vegyen 60 fillérért. 27778szo

HA FÁJ A FEJE,

24 pasztillát tartalmazó doboz 1 kor. 20 fill. Minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.

Főrak-tár: Beretrás Tamás győrszorosánál Kispest, Rákóczi utca 3. Ingyen postai szállítás 3 doboz rendelésnél.

BIZTOS
gyógyulást keresőknek
kik bármily

nemi betegségben szenvednek

mint húgycső és hólyagfajok, hegyesbűszűkletek, vesebajok, rák, éjjeli magömlések, sebek és bujakoros bántalmak (syphilis), az önfertőzés utóbaiként fellépő idegbajok, korai férfierő elgyengülése, bármily bűrkülsőek stb. nőknél fehérleány, méh bajok, alacsony, gyors és győleves gyógyítására szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógyítómódszerek fogva legjobb ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. cs. és kir. orsz. ügy. orvos országos hírű és a legújabb 82 éve fennálló rendelt. intézetét

Budapest, V. ker., Andrásy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Időnként húgycső és hólyag bajok vizsgálata villamos húgycsővizsgáló segélyével.

Vidékiek levelekre kimerül ő választ és szakaszról tanácsot nyernek, gyógyszeréről gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Telefon II-21.

Helyiségváltozás
miatt
NEUMAYER FÜLÖP
Bpest, V., Váci-körut 2. és 4. sz.
Arukészletét rendkívül előnyösen árusítja ki.

Tetesmes ármérséklés:
szőnyegek, függönyök, átvettők, ágy- és asztalterítők butorszövetek és matracz oszvatokban, továbbá mindene szakmába vágó cikkekben. ;

Az üzlet
Deák Ferencz-tér 1. sz.
alá helyeztetik át.

Telefon II-21.

Szájpadlás nélküli

higyenikus légszivókamarás fogsorok.

Guttermuth János műfog-specialista,
a szájpadás nélküli hig. légszivókamarás fogsorok és hig. fogkefe stb. feltalálója.

Budapest, VII., Baross-tér 20, I. em. 3.
Kérem a névre és az ajtószámra figyelni mert kettőn vagyunk a házban. Válaszholgyez.

Teljes közlőműberendezések

valamint egyes alkotórészek, győrtáskák, valamint kőszerszerek

IPAR- és MEZEI VASUTAK

sz. p. sínok, kocsik, váltók, gy. viték, kocsivassalatrúszek stb.

Motorok és lokomobilok

benzin-, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellől felezéssel.

Malmi és téglagyári cikkek

valamint szerszámok, szerszámok, vas- és gépészeti cikkek készített és új állapotban kiválóan előnyösen beszerzettek

SCHLESINGER ALAJOS-nál
BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRUT 80. SZÁM.